

ישיבת המתמידים "מאור שרגא" בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א רמת ויז'ניץ חיפה

בס"ד פרשת "תולדות" כסלו תשפ"א

"ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק" (כ"ה י"ט). לכאורה מדוע נאמר פעמיים, אם יצחק בנו של אברהם בידוע כי אברהם היה אביו של יצחק? אלא טבע האנשים להשתבח ביחוס וכבוד, יש 'בן' שהוא אדם פשוט ומשתבח באביו שהוא גדול בתורה ויראה, ויש 'אבי' שהוא אדם פשוט ומשתבח בבנו שהוא גדול בתורה ויראה, וכאן אברהם ויצחק היו שניהם צדיקים. לכן נאמר פעמיים, ללמדך: "יצחק בן אברהם" יצחק השתבח שהוא בנו של אברהם, ו"אברהם הוליד את יצחק" אברהם השתבח שזכה לבן כיצחק. (בית יהודה)

*

"ויעתר יצחק לנכח אשתו... ויעתר לו ד' " (כ"ה כ"א). רש"י: 'לנכח אשתו' זה עומד בזוית זו ומתפלל, וזו עומדת בזוית זו ומתפללת. וקצת קשה הרי "לנכח" פירושו 'כנגד' (פנים אל פנים) ולא כפירוש רש"י? אלא כוונת רש"י על התפלה, תפלתו של יצחק היתה כנגד תפלתה של רבקה. יצחק התפלל לד' שיהיה לו בנים לא בזכותו שהוא צדיק בן צדיק כי זה לא חשיבות להיות צדיק כשיש אב צדיק, אלא שיזכה לבנים בזכות רבקה כי היא צדקת בת רשע וזה חשיבות ודבר גדול. ורבקה התפללה לד' שיהיה לה בנים לא בזכותה כי היא צדקת, הרי אביה רשע, אלא בזכות יצחק כי הוא צדיק ואביו צדיק. לכן "ויעתר לו ד' " שאין דומה תפלת (רבקה בזכות) צדיק בן צדיק, לתפלת (יצחק בזכות) צדיק בן רשע. (הגר"א אנצוג זצ"ל)

*

"ויתרוצצו הבנים בקרבה" (כ"ה כ"ב). רש"י: כשהיתה עוברת על פתחי תורה של שם ועבר יעקב רץ ורוצה לצאת, וכשהיתה עוברת על פתחי ע"ז עשו רץ ורוצה לצאת. את עשו אפשר להבין התרוצץ ובקש לצאת כי נמשך אחרי ע"ז, ואילו בבטן אמו לימד מלאך את התורה ולא יכול לסבול זאת. אך יעקב שלמד תורה שם מפי המלאך מה ראה להתרוצץ? אלא יעקב אבינו ויתר אפילו על לימוד התורה מפי מלאך – אם זה מחייב אותו לשכון בכפיפה אחת עם עשו, לכן רצה לצאת. (מהרי"ד מבעלז)

*

"ורב יעבוד צעיר" (כ"ה כ"ג). מי שרוצה להיות "רב" גדול בתורה ויראה, "יעבוד צעיר" יעבוד בצעירותו בלימוד התורה. (ר"מ בנט)

*

"ויואמר יעקב מכרה כיום את בכרתך ליי" (כ"ה ל"א). מדוע ביקש זאת יעקב מעשו דוקא כעת כאשר אמר לו "הלעיטני נא"? אלא יעקב ידע מה שנאמר לרבקה אמו "ורב יעבוד צעיר" שהבן הגדול ישמש את הבן הקטן, וכעת כאשר עשו מבקש מיעקב "הלעיטני נא" שימש אותו, הרי יעקב צריך להיות ה"רב" הגדול, לכן ביקש מעשו שימכור לו את בכורתו ויהיה ה"רב" ויעבוד וישמש לעשו שיהיה הצעיר אחרי המכירה.

(כ"ק מרן אדמו"ר בעל ה"חכמת אליעזר" זצלה"ה)

*

"ויואמר הקל קול יעקב והידים ידי עשוי" (כ"ז כ"ב). דרשו חז"ל (בר"ר ס"ה): 'בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשוי'. לכאורה קשה, הרי בפסוק לא נאמר "אין הידים ידי עשוי", אלא משמע אפילו "הקל קול יעקב" אעפ"כ "והידים ידי עשוי"? אלא בפסוק נאמר "הקל קול יעקב" (חסר יו'), והכוונה אם קל קול יעקב וחסר – לא מתפללים ולא לומדים כראוי, אז "והידים ידי עשוי", אבל אם "הקול קול יעקב" (מלא יו'), לומדים ומתפללים בקול ובהתלהבות, אזי 'אין הידים ידי עשוי'.

(הגר"א מוילנא)

"ויתרוצצו" - עשיו שונא ליעקב

כשהיה המהר"ל מפראג ילד קטן, ישב אצל המלמד שלימדו חומש.

בפרשת תולדות, על הפסוק "ויתרוצצו הבנים בקרבה" שאל הילד: "מובן שיעקב לא יצא בעוברים על פתחי תורה של שם ועבר – כיוון שעשו לא הניחו לצאת ללמוד תורה..."

אבל כאשר עברה רבקה על פתחי עבודה זרה ועשו פירכס לצאת – מדוע לא יצא?"

הרהר רגעים אחדים וענה בעצמו: "לא היה לעשו כל חשבון ורצון לצאת ללא יעקב. מה יכול עשו לעשות בעולם בלי יעקב? את מי יכה? על מי היה מעליל עלילות שווא?..."

* * *

"הקל קול יעקב" - קול תורה וקול תפלה

נאמר בפרשה: "הקל קול יעקב והידים ידי עשו". מובא (בר"ר ס"ה, ילקוט קט"ו): 'בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות אין הידים ידי עשו'.

לכאורה מדוע נאמר גם בתי כנסיות וגם בתי מדרשות? אלא ידוע מספה"ק – אדם הרוצה לזכות לתורה, עליו להתפלל על זה, כמו שאחז"ל (נדה דף ע"ג): 'מה יעשה אדם ויחכם ירבה בישיבה...ויבקש רחמים ממי שהחכמה שלו, שנאמר (משלי ב' ו'): 'כי ד' יתן חכמה מפיו דעת ותבונה'. משמע שלזכות לתורה צריך גם תפלה.

כן ידוע – אדם הרוצה שתפלתו תתקבל ותעלה לרצון לפני השי"ת, עליו להקדים לה לימוד התורה כמו שאמר שלמה המלך (משלי כ"ח ט'): 'מסיר אזנו משמע תורה גם תפלתו תועבה'. כי הקב"ה נתן לנו תורתו ללמוד בה, ואם אנו ממלאים בקשתו של הקב"ה ולומדים תורה, אזי גם הקב"ה ממלא בקשתנו מה שמבקשים אנו בתפלה.

בדרך זה מפרשים את הפסוק (שמות י"ט י"ט): 'משה ידבר והאלקים יענו בקול'. 'משה' נקרא התלמיד חכם, ולימוד התורה נקרא 'דיבור' כמו שדרשו חז"ל (יומא י"ט) 'ודברת בס' ולא בדברים בטלים. וכל תלמיד חכם כשירים קולו בתפלתו להשי"ת והוא נענה, זה מכח זכות לימוד התורה. וזה הפירוש: 'משה ידבר' אם התלמיד חכם לומד תורה, אזי 'והאלקים יענו בקול' לתפלתו שמתפלל בקול. (טיול בפרדס)

בענין זה מפרשים את הפסוק (מלכים א' ח' כ"ח): 'לשמע אל הרנה ואל התפלה', דהנה 'רנה' נקרא גם לימוד התורה כמו שאחז"ל (תמיד ל"ב) 'אין רנה של תורה אלא בלילה' שנאמר (איכה ב' י"ט) 'קומי רוני בלילה'. וזהו הפי': 'לשמע אל הרנה' אם הקב"ה שומע לימוד התורה, אזי 'ואל התפלה' הקב"ה שומע גם אל התפלה וממלא בקשתנו. (ספה"ק)

כך אנו אומרים ב'אקדמות' לשבועות: 'צבי וחמיד ורגיג דילעון באורייתא - צלותהון בכך מקבל והניא בעותא', היינו מאחר שישראל יגעים בתורה, לפיכך מתקבלת תפלתם לפני השי"ת. (אמרי אמת)

ולפי"ז אפשר להבין את המדרש: 'בזמן שקולו של יעקב מצוי בבתי כנסיות ובבתי מדרשות' היינו שצריך ב' קולות, קול תפלה בבתי כנסיות וקול תורה בבתי מדרשות, אזי 'אין הידים ידי עשו', ולנו הנצחון בס"ד. (באר יחיאל)

תהא שנת פתיחת ארכיון (סערט וויזניץ חיפה)

המחנך הרב יוסף קליגר והמדריך הרב יצחק קלאר

המחנך הרב יצחק אליעזר מושקוביץ ז"ל

המחנך הרב יעקב פרידמן

המחנך הרב חיים מאיר סבו

המחנך הרב חיים ויסבלום

המחנך הרב משה טירר

המחנך הרב חיים מאיר סבו

המחנך הרב אליהו מליק